

Mechanizm CBAM jako wyzwanie dla konkurencyjności gospodarki UE

Projekt “Multidimensional EU cooperation on transforming the EU energy market and tackling climate change” (EUCLIME) sfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Erasmus+ Jean Monnet Module. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autorki i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

DR ANNA WÓJTOWICZ

KATEDRA UNII EUROPEJSKIEJ IM. J. MONNETA

CBAM *(Carbon Border Adjustment Mechanism)*

Pełni funkcję uzupełniającą wobec systemu EU ETS - oba instrumenty są filarami europejskiej polityki klimatycznej

Wprowadzony pakietem legislacyjnym „Fit for 55”

Jego celem jest:

- ✓ przeciwdziałanie **zjawisku ucieczki emisji (carbon leakage)**
- ✓ wyrównanie warunków konkurencji między producentami z UE i spoza UE

Zakres sektorowy CBAM został – przynajmniej w początkowej fazie – ograniczony do najbardziej emisyjnych gałęzi przemysłu. Należą do nich:

produkcja cementu,

produkcja stali i żelaza,

produkcja aluminium,

nawozy,

energia elektryczna,

wodór.

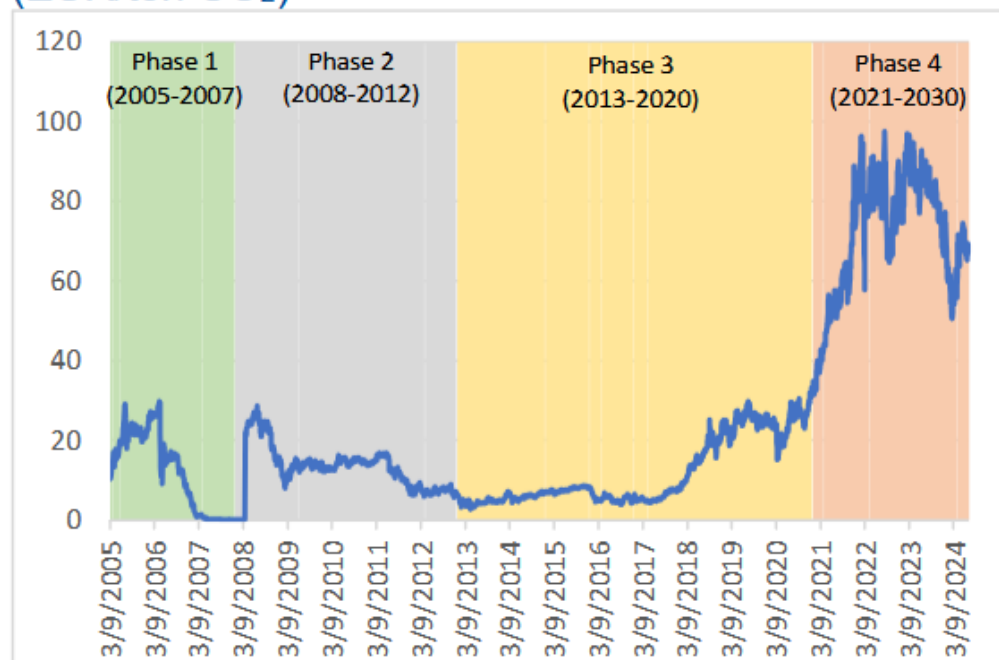
CBAM jako substytut darmowych uprawnień

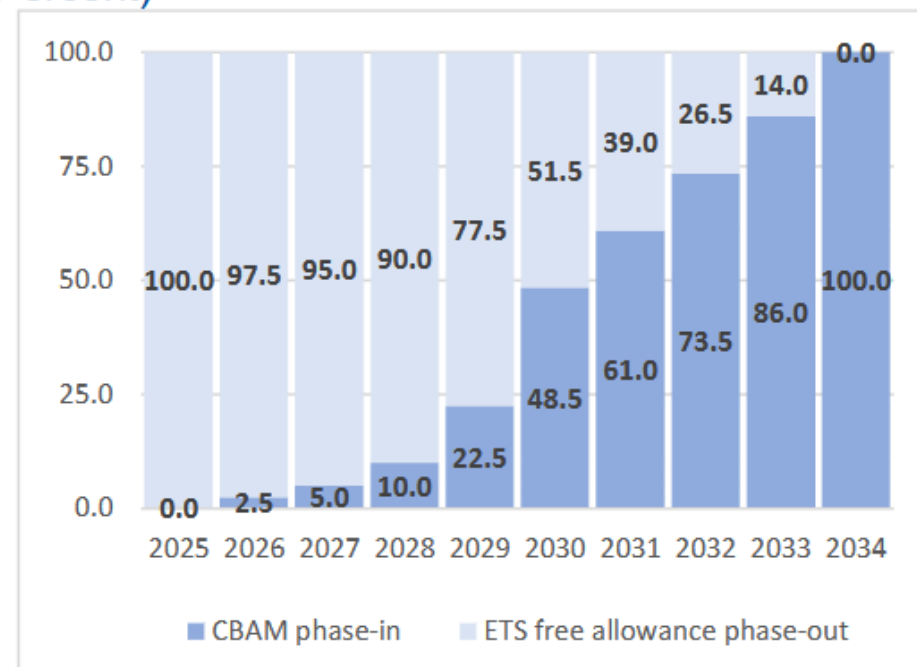
- Dotychczas jednym z głównych mechanizmów ochrony konkurencyjności europejskiego przemysłu w ramach EU ETS było przyznawanie tzw. darmowych uprawnień do emisji (free allowances).
- Wraz z wdrażaniem CBAM przewidziano jednak stopniowe wycofywanie darmowych uprawnień. W praktyce oznacza to głęboką zmianę modelu wsparcia przemysłu:
  - od pośredniego wsparcia (free allowances)
  - do bezpośredniej ochrony granicznej (CBAM)

CBAM będzie wprowadzany stopniowo przez okres 8 lat od 2026 r. do 2034 r., równoległe ze stopniowym wycofywaniem bezpłatnych uprawnień w ramach EU ETS

Carbon price under EU ETS
(EUR/ton CO₂)

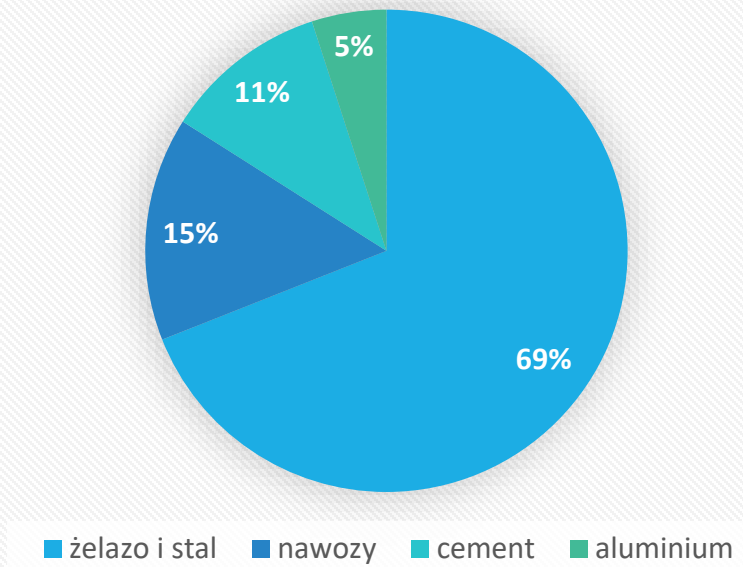
Timeline for phasing out of free allocation
(Percent)

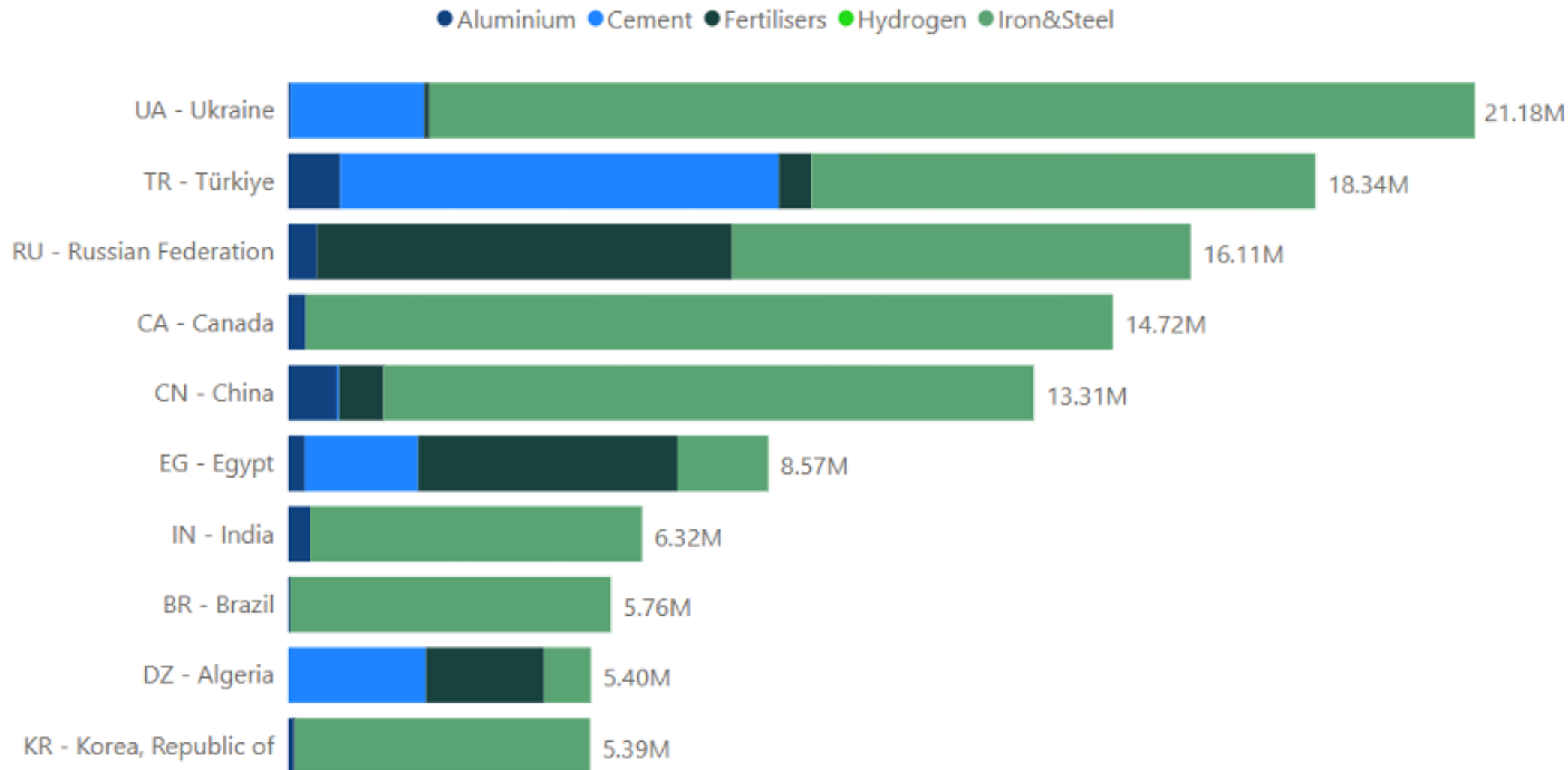
Sources: International Carbon Action Partnership (ICAP) and European Commission.

W okresie od IV kwartału 2023 r. do II kwartału 2025 r. dane CBAM wykazały przywóz około 156 mln ton towarów objętych CBAM, z czego:

Procentowa struktura towarów objętych CBAM (w okresie od IV kwartału 2023 do II kwartału 2025)

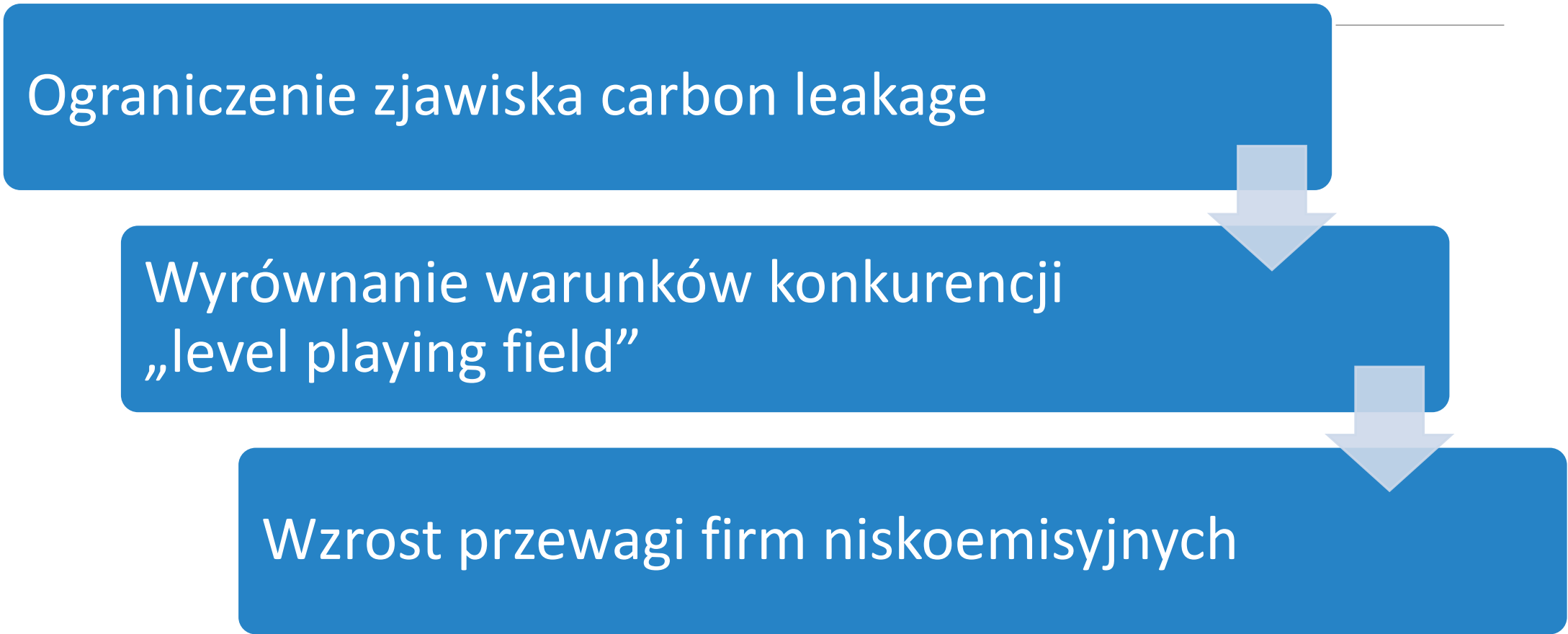

Rejestr przejściowy CBAM – najwięksi dostawcy towarów objętych CBAM do UE (Q4 2023 – Q2 2025) w mln ton

Pozytywny wpływ CBAM na konkurencyjność unijnej gospodarki

Ograniczenie zjawiska carbon leakage


```
graph TD; A[Ograniczenie zjawiska carbon leakage] --> B[Wyrównanie warunków konkurencji „level playing field”]; B --> C[Wzrost przewagi firm niskoemisyjnych];
```

Wyrównanie warunków konkurencji
„level playing field”

Wzrost przewagi firm niskoemisyjnych

Wyzwania CBAM dla konkurencyjności unijnej gospodarki

Wzrost kosztów działalności przedsiębiorstw, szczególnie negatywny wpływ na sektory downstream tj. automotive, AGD, budownictwo itp.

Pogorszenie konkurencyjności eksportowej

Ryzyko retaliacji handlowych

Nierównomierne skutki w UE – bardziej obciążone państwa wysokoemisyjne, zależne od przemysłu ciężkiego i mniej rozwinięte technologicznie

Wnioski

- CBAM stanowi wsparcie dla transformacji ekologicznej
- CBAM wzmacnia konkurencyjność wewnętrzną UE, ale może osłabiać konkurencyjność zewnętrzną (eksportową)
- CBAM podnosi koszty produkcji oraz generuje nierównomierne skutki sektorowe i regionalne.
- Ostateczny efekt dla konkurencyjności UE zależy od zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw oraz dalszego kształtowania polityki klimatyczno-handlowej.

Dziękuję za
uwagę!

Co-funded by the
European Union

SGH

Warsaw School
of Economics